

Rek. 9/2014

Tidligere nummer:
A 1608/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 13-00293-9
Bilag: Udvalgsforslag

Et kvalitetsmærke om ligebehandling og ligestilling i børnehaver og skoler

Enligt artiklarna 45 och 56 i Helsingforsavtalet har Nordiska rådet den 8 april 2014 antagit nedanstående rekommendation efter förslag av Medborger- og Forbrugerudvalget.

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en kortlægning af kønsperspektivet i børnehaver og skoler, der identificerer tilgange i Norden, som kan bruges til at styrke ligebehandlingen i børnehaver og skoler

at indføre et nordisk kvalitetsmærke (certifikat), eller en anden nordisk ordning, der tildeles børnehaver og skoler, som målrettet arbejder med ligebehandling og ligestilling

at det nordiske samarbejdsprogram for ligestilling i perioden 2015-2018 indeholder dette initiativ og at ordningen indarbejdes i uddannelserne til pædagog og lærer

at anvende nordiske platforme, herunder hjemmesider, til at vise eksempler på god praksis for, hvordan børnehaver og skoler arbejder med temaet ligebehandling og ligestilling

Akureyri den 8 april 2014

Karin Åström
President

Britt Bohlin
Rådsdirektør

Udvalgsforslag om et kvalitetsmærke om ligebehandling og ligestilling i børnehaver og skoler

1. Udvalgets forslag

Medborger- og Forbrugerudvalget Medborger- og Forbrugerudvalget foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en kortlægning af kønsperspektivet i børnehaver og skoler, der identificerer tilgange i Norden, som kan bruges til at styrke ligebehandlingen i børnehaver og skoler

at indføre et nordisk kvalitetsmærke (certifikat), eller en anden nordisk ordning, der tildes børnehaver og skoler, som målrettet arbejder med ligebehandling og ligestilling

at det nordiske samarbejdsprogram for ligestilling i perioden 2015-2018 indeholder dette initiativ og at ordningen indarbejdes i uddannelserne til pædagog og lærer

at anvende nordiske platforme, herunder hjemmesider, til at vise eksempler på god praksis for, hvordan børnehaver og skoler arbejder med temaet ligebehandling og ligestilling

2. Baggrund

Medborger- og Forbrugerudvalget mener, at der skal skabes større opmærksomhed om lige rettigheder, børns rettigheder, samt at børn i Norden ofte mødes med stereotype kønsopfattelser på baggrund af deres biologiske køn. Dette skaber forskellige muligheder og begrænsninger, hvorfor der skal undervises i det for at begrænse dets betydning.

De nordiske samfund er under konstant forandring og kønsbegreberne er i de seneste årtier ændret væsentligt, specielt for pigerne. Det kræver uddannelse af pædagoger og lærere, så de kan socialisere og uddanne børn og unge til et ligestillet Norden, hvor der er plads til den enkelte. Det er vigtigt, at førskole- og skolekulturen opererer med kønsopfattelser der støtter alle børn i at udvikle deres potentiale, uanset kønnet.

Forslagets intention er at bidrage til en verden, hvor piger og drenge er stillet mere lige.

Nordisk Råd

3. Motivering

Den pædagogiske praksis i Norden præges af, at børn mødes forskelligt og stereotypt på baggrund af deres biologiske køn (rapporter fra Nordisk Ministerråd om køn og skole i Norden 2005, 2010 og 2013). Mest udpræget er beskrivelsen af stille piger og urolige drenge samt nogle drenges manglende præstationer i skolen. Der er behov for pædagogiske tilgange til at imødekomme det kønsopdelte uddannelsessystem og udvikle ordninger, der motiverer til forandringer.

Medborger- og Forbrugerudvalget ønsker, at børnehaver og skoler får mulighed for at blive belønnet i deres arbejde med ligebehandling og ligestilling. Børn og unge skal kunne mødes uden stereotype forventninger og fordomme på baggrund af deres køn, så de rustes til at træffe individuelle valg.

Et kvalitetsmærke eller en anden ordning, der fremmer viden om køn og ligestilling vil kunne synliggøre og fremme implementeringen af en ligestillingspolitik på uddannelsesområdet. Støtte til drenge og pigers udvikling af deres talent, uafhængigt af kønsbaseret fordomme, vil gøre dem og Norden omstillingsparat til at møde globaliseringens mange nye muligheder, så den nordiske kompetence og konkurrenceevne øges. På denne måde vil ønsket om at bryde det kønsopdelte uddannelses- og arbejdsmarked også støttes.

Nogle lande arbejder allerede med ligestilling i børnehaver og skoler, og i nogle lande er der ligefrem uddannede kønspædagoger (genuspædagoger). De lande kan fungere som inspirationskilder for lande der endnu ikke arbejder med tematikken.

Et nordisk kvalitetsmærke eller en anden ordning vil samtidigt kunne være et bidrag til at imødekomme de nordiske ligestillingspolitiske udfordringer og visioner, som er beskrevet i programmet for Nordisk ligestilling politisk samarbejde 2011-2014.

4. Høring

Følgende organer har indsendt høringssvar:

Sveriges Kommuner och Landsting udtaler: Forbundet har en positiv indstilling til, at et kvalitetsmærke kan tildeles forskoler og skoler ud fra lærers og pædagogers aktive arbejde med ligebehandling og ligestilling. Det anses for vigtigt, at et kvalitetsmærke fokuserer på, at virksomheden har et systematisk arbejde med ligebehandling og ligestilling.

Diskrimineringsombudsmanden i Sverige udtaler: Forslagene kan give en god støtte og bidrage til at udvikle forskoler og skolars arbejde med at fremme børn og elevers lige rettigheder og muligheder i de nordiske lande. Det påpeges, at ansvaret ligger hos kommunerne og frivillige uddannelses udbydere samt at et fælles kvalitetsmærke ikke må udgøre en hindring for det nationale arbejde.

Lärarnas Riksförbund i Sverige udtaler: Forbundet støtter ikke forslaget om at indføre et kvalitetsmærke for ligebehandling, da det anses at være et nationalt anliggende som udføres gennem lovgivning og tilsyn.

Ålands barnträdgårdslärare udtaler: Ideen om et nordisk kvalitetsmærke er en god satsning, men der skal være opmærksomhed på, at få ressourcer til at gennemføre efteruddannelsen.

Rek. 9/2014

Tidligere nummer:
A 1608/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 13-00293-9
Bilag: Udvalgsforslag

Utdanningsforbundet i Norge udtaler: Forbundet støtter, at der foretages en kortlægning af kønsperspektivet i forskoler og skoler, men støtter ikke indføringen af et kvalitetsmærke som den bedste løsning på opfølgningen. Det anses for at være for ressourcekrævende, hvorfor der foreslås udmærkelser eller årlige priser som en anerkende metode til at fremme målet.

Oulu universitet, afdeling for kvinde og kønsforskning udtaler: Et certifikat kan fremme ligebehandlings- og ligestillingsarbejdet i forskoler og skoler. Det kan støtte og inspirere nye generationer under deres opvækst.

Den finske delegation for jämställdhetsärenden udtaler: Forslaget om en nordisk kortlægning af kønsperspektivet i børnehaver og skoler støttes, og det påpeges, at forslaget også bør inddrage dem, som arbejder med det. Der er forbehold imod at indføre et certifikat, da det kræver mange finansielle og personalemæssige ressourcer at gennemføre og opretholde. Det påpeges endvidere, at et kvalificeringssystem bør tage udgangspunkt i de nationale udredninger og bygge på lovgivning fremfor priser.

Det danske Ligestillingsministerium udtaler: Der har ikke været foretaget en egentlig national kortlægning af kønsperspektivet i børnehaver og skoler i Danmark, men der har været nordiske aktiviteter. Det udelukkes ikke, at børn og ungeperspektivet kan indarbejdes i det kommende samarbejdsprogram på ligestillingsområdet.

NIKK – nordisk kunskap om kön udtaler: NIKK vil ikke komme med en selvstændig udtalelse, men giver sine bemærkninger til Nordisk Ministerråd, så de evt. på et senere tidspunkt kan indgå i et endeligt svar fra ministerrådet til Nordisk Råd.

5. Udvalgets synspunkter

Udvalget bemærker sig, at de hørte parter alle finder arbejdet med ligestilling og ligebehandling i børnehaver og skoler vigtigt. Flere af svarene påpeger, at et kvalitetsmærke vil være økonomisk og personalemæssigt krævende at gennemføre i den udformning, som det fremsendte udvalgsforslag lægger op til.

I flere af høringssvarene påpeges det, at forslaget om en ordning bør tage udgangspunkt i nationale regler samt at udførelsen skal finde sted i kommunerne.

Udvalget tager disse bemærkninger til efterretning og indarbejder dem i nedenstående at-satser under konklusionen.

Nordisk Råd

Rek. 9/2014

Tidligere nummer:
A 1608/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 13-00293-9
Bilag: Udvalgsforslag

6. Konklusion

På baggrund af ovenstående foreslår Medborger- og Forbrugerudvalget Medborger- og Forbrugerudvalget, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en kortlægning af kønsperspektivet i børnehaver og skoler, der identificerer tilgange i Norden, som kan bruges til at styrke ligebehandlingen i børnehaver og skoler

at indføre et nordisk kvalitetsmærke (certifikat), eller en anden nordisk ordning, der tildeles børnehaver og skoler, som målrettet arbejder med ligebehandling og ligestilling

at det nordiske samarbejdsprogram for ligestilling i perioden 2015-2018 indeholder dette initiativ og at ordningen indarbejdes i uddannelserne til pædagog og lærer

at anvende nordiske platforme, herunder hjemmesider, til at vise eksempler på god praksis for, hvordan børnehaver og skoler arbejder med temaet ligebehandling og ligestilling

Nordisk Råd

Rek. 9/2014

Tidligere nummer:
A 1608/medborger

Behandles i:
Medborger- og
Forbrugerudvalget

J.nr. 13-00293-9
Bilag: Udvalgsforslag

København den 22. januar 2013

Annicka Engblom (M), formand
Elín Hirst (Sj.)
Jan Lindholm (MP)
Knut Storberget (A)
Maria Stenberg (S)

Morten Wold (FrP)
Satu Haapanen (gröna), næstformand
Suna Kymäläinen (sd)

Morten Wold (FrP) reserverede sig mod forslagets anden at-sats om at indføre et nordisk kvalitetsmærke.